

EKSAM ON SEMESTRI JÄTK

Füüsika ja matemaatika on ained, millega pannakse in-seneriteadmiste õpetamisele alus. Sestap siis nendele alusepanijatele meie tehnilises suurkoolis esimesel kursusel nii palju rõhku pannaksegi. Esimesel sessioonil on eksamiplaanis füüsika ja matemaatika eksam.

Missuguseid teadmisi tänavu- sed esimesed kursused neis ai- neis näidanud on, seda pärisime jaanuari teise nädala lõpul füü- sika kateedri juhatajalt dots. **T. TROFIMOVALT** ja mate- maatika kateedri juhatajalt prof. **L. AINOLALT**. Muidugi on tänaseks, mil võtate kätte selle lehenumbri, pilt sellevõrra muutunud, et tehtud on rohkem eksameid, sessiaeg on lõpu poole jõudmas ja järelikult on ka füüsika ja matemaatika saa- dud eksamihinnete kogusummas rohkem «viisi» ja rohkem «kah- tesid». See, mis allpool lugeda, pärineb 10. jaanuaril saadud andmetest.

Dots. **T. Trofimova**: «Praegu- seks on füüsikaeksameid teinud juba 13 õpperühma. Tulemata on jäänud 27 inimest, mitmesu- gustel põhjustel, haigused kaasa arvatud. Minul endal on praegu vastu võtta kolmas eksam selle sessiooni jooksul, see on rüh- maga LS-17. Kõige tublimad sellest rühmast — üliõpilased Povilaitis ja Lunkov — on juba «viied» kätte saanud. Ühtki

põrumist polnud rühmas AA-17, selle tublimatest nimetaksin üliõpilasi Gubarenkot, Vladis- lavlevit, Jefimenkot, Lipavrov- kajat, Rabinovitšit.

Peab ütlema, et siiani ei ole pilt kehv. Omad üllatused või- vad ju tulla, nendeta ei saa läbi ükski eksamissessioon, aga üld- mulje on praegu normaalne. Rühmade eksamihinnete kesk- mistki vaadates paistab see väl- ja: rühmas KP-31 on keskmine hinne 4,1; rühmas LS-37 on 3,95; rühmas MP-31 — 3,95.

Ka praktikumide osas oli tä- navu olukord normaalne. Esi- mestel kursustel olid praktikumidega hakkama saanud pea- aegu kõik selleks ajaks, kui ees oli veel arvestuste viimane nä- dal, tegemata olid praktikumid vaid 36-l üliõpilasel 387-st. Teiste kursuste osas oli pilt pi- sut halvem, aga ka mitte eriti halb — samaks ajaks olid prak- tikumid korras 820-l tudengil 904-st.

Tahan rõhutada, et kui rühm on ikka kogu semestri tööd tei- nud, ei saa eksamil halvasti minna. Kui muidugi vastupidi, on eksamitulemused samuti vastupidised. Võtame rühma AA-37, kes polnud semestri jooksul hästi töötanud ja kus oli nüüd 4 «põrumist»!

Matemaatikaeksamit olid te- gemas käinud 10. jaanuariks 21 rühma. Vaatasime eksamiproto- kolle koos kateedri juhataja prof. **L. Ainolaga**. Tema sõnade järgi polnud eriti tugevatase- melisi rühmi selleks ajaks silma paistnud, küll aga oli nn. nor- maalseid, milles valdavad hin- ded neljad või kolmed. Väga häid hindeid saadakse mate- maatika eksamil üldiselt igas rühmas suhteliselt vähe.

MT-11 eksamileht näitas, et häid hindeid oli saadud 4, ra- huldavaid 14, mitterahuldavaid 2. Kõige paremini — «viiele» — tegid selles rühmas matema- tika eksami Urmas Kanter, Kal- jo Karilaid, Toivo Leht ja Andrus Visnapuu. Rühmas E-11 oli «väga häid» kaks ja need kirjutati Urmas Kriki ning Rein Volbergi matriklisse.

Kõige halvem rühm oli 10. jaanuari seisuga AO-17 — ter- velt 12 mitterahuldavat hinnet!

Ka prof. **L. Ainola** rõhutas: «Kogu semestri vältel tehtud töö on aluseks normaalsele eksamitulemustele.»

13. jaanuari seisuga saime orgaanilise keemia kateedrist sessiooni kulgemise kohta järg- misi andmeid.

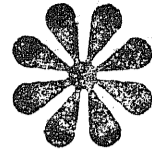
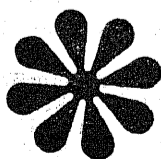
Kütuste keemia eksamit on teinud KA eriala neljas kursus, kütusetööstuse seadmete pro- jekteerimise aluseid KA viies kursus, orgaanilist keemiat KA ja KO teised kursused.

Üldine õppeedukus on lange- nud eelmiste aastatega võrrel- des, s. t. väga hästi vastanud on vähe. Kahju, et seda just viimastel kursustel — ikkagi ju eriala! Rahuldavaid vastuseid on rohkesti.

Neljandal-viiendal kursusel läbikukkumisi ei olnud. Orgaa- nilises keemias tuli välja panna koguni kolm mitterahuldavat hinnet (KA-37), üks üliõpilane puudus eksamilt.

Paremini esinesid Svetlana Petrova, Jelena Kudrjavtseva (KA-37) orgaanilise ning Liidia Korbutova (KA-77) kütuste keemia eksamil.

Eksamineerivad matemaatika ka- teedri õppejõud **F. Vichmann** ja **H. Koppel**. Vas- tavad **Aime Tam- salu** (AO-11) ja **Rein Kalda** (E-18). **IGOR MIHAIL- LITSENKO** (KA- 57) fotod.

MEIE PÄEVADE TUNGIV NÕUE ON KIIREN- DADA TEADUSLIKKU JA TEHNILIST PROGRES- SI, RAKENDADA SELLE SAAVUTUSI NING TÖÖ, TOOTMISE JA JUHTIMISE ORGANISEERIMISE EESRINDLIKKE MEETODEID, PLaANPÄRASELT REKONSTRUEERIDA JA ÜMBER SEADMESTADA ETTEVÕTTEID NING ARENDADA TOODANGU KÕRGET KVALITEETI TAOTLEVAT MASSILII- KUMIST. VOITLUS KVALITEEDI EEST JA EFEK- TIIVSUSE SUURENDAMISE EEST PEAB LÄBIMA KOGU MEIE TEGEVUST.

(NLKP Keskkomitee läkitusest parteile ja nõukogude rahvale).

Anorgaanilise keemia kateedri juhataja prof. **MIHKEL VEI- DERMA** esmaspäeval, 13. jaanuaril:

«Eksameid teevad meie kateedri õppejõududele ainult esimesed kursused. Sellel eksa- missessioonil kokku 20 rühma. Neist on tänaseks eksamid soo- ritanud 9. Üldpilt pole halb, kui välja arvata rühm MO-11. Pa- rim rühm on siiani TL-11. Eksamitulemused on diapasooni üks «põrumine» (TL-11) ja tervelt 9 läbikukkumist (MO-11), mõlemas nimetatud rühmas 25 üliõpilast.»

NLKP ajaloo kateedri juhata- ja **EDGAR MATTISEN**:

«Väga jäi meelde NLKP aja- loo eksamilt rühm TP-11. Pan- nuks hindeid «6», kui olnuks võimalik. Palju häid vastuseid, kuigi üks vedas alt (s. t. sai mitterahuldava). Seni on hästi teinud eksameid veel AO-11, KO-11, TE-11 ja MT-12, samuti AM-17, LE-11, MM-17, TP-31. 13. jaanuari seisuga on kõiki- dest eksamil käinutest saanud mitterahuldavaid hindeid 7 ini- mest.

Väga hästi vastasid Reet Rist- laan, Luule Pöder, Andres Saar- niit, Merle Tõnspooeg (TP-11), Anne Laumets, Tiina Palumägi (KO-11).»

Statistika ja raamatupidamise kateeder ütles 13. jaanuaril eksamite käigu kohta järgmist.

Kõige raskem eksam, mida kateedri õppejõududele tuleb teha sel eksamissessioonil, on statistika üldteooria.

Seni eksameid sooritanud rühmadest on häid teadmisi näi- danud TR-11 (keskmine hinne 4,0), TR-31 ja TR-51 (keskmine hinne mõlemas rühmas 3,7), sa- muti TR-71 (keskmine hinne 4,2).

TR-31-s andis parima vastuse Ester Bam, TR-51 edukaim oli Rein Randmets, TR-71-s Liivi Kingsepp.

Pöördusime vaid mõnede kateedrite poole, valgustamaks eksamite kulgemist. Selge, et palavad päevad on praegu kõiki- des meie maja kateedrites — palavad nii õppejõududele kui üliõpilastele. Nii veel 8 päeva — sessioon lõpeb 25. jaanuaril. Pärast seda aga juba — head puhkust ja igatsetud suusailma!

Rektoraadi nõupidamisel

Rektoraadi nõupidamisel kuu- lati ära ehitustehnoloogia kateedri juhataja dots. **H. Rem- ma** aruanne kateedri tööst ja kateedri tööd ning eriala nr. 1207 spetsialistide ettevalmistamist kontrollinud komisjoni esimehe prof. **I. Kleisi** kaasaruanne.

Märgiti järgmist. Ehitustehnoloogia kateeder valmistab ette insenere erialal nr. 1207 — ehitusdetailide ja -konstruktsioonide tootmine — ja erialal nr. 1202 — tööstus- ja tsiviilehitus.

Kateedris töötab 8 staažikat õppejõudu. Piisavalt on programme, näitlikke õppeva- hendeid ning õppefilme.

Kursuse- ja diplomiprojektide tase üldiselt rahuldab, esineb aga mõningaid puudujääke graafilises vormistamises. Vähe on projektides pööratud tähele- panu tsiviilkaitsel.

Kateedris on välja arendatud ehitusmasinate õppelaboratoo- rium, puudub aga oma baas be- toondetailide ja soojusisolat- sioonmaterjalide tehnoloogia alasteks laboratorseteks töö-

deks. Kateedri õppemasinate park vääraks senisest intensiiv- semat kasutamist.

Õppe- ja diplomipraktika tase on metoodiliselt hea. Kuid kateedris pole suudetud kind- lustada praktika õigeaegset arvestamist. Ühiskondlik-poliiti- lise praktika osa on aruannetes kajastatud ebauhtlaselt.

Kateedri juures töötab edu- kalt UTÜ ehitustehnoloogia ring (juhendaja v.-õp. **T. Laur**). 4 ringi tööd on auhinnatud ülelii- dulistel ja 16 vabariiklikel kon- kurssidel. Kuid mitmed kateedri õppejõud ei tegele UTÜ tööga energiliselt.

Alates 1963. aastast profilee- rib kateeder eriala nr. 1207. Praeguseks on selle eriala lõpe- tanud 7 lendu, kokku 78 lõpetajat 160 vastuvõetust (s. o. 49%). Lõ- petanute protsent ei ole rahul- dav. Väga suur hulk üliõpilasi langeb välja nõrga õppeedukuse tõttu juba esimesel kursusel (1969. a. 22-st vastuvõetust ter- velt 16), samuti esineb liialt pal- ju üliõpilaste üleminekut teise- le erialale ning lahkumisi omal soovil.

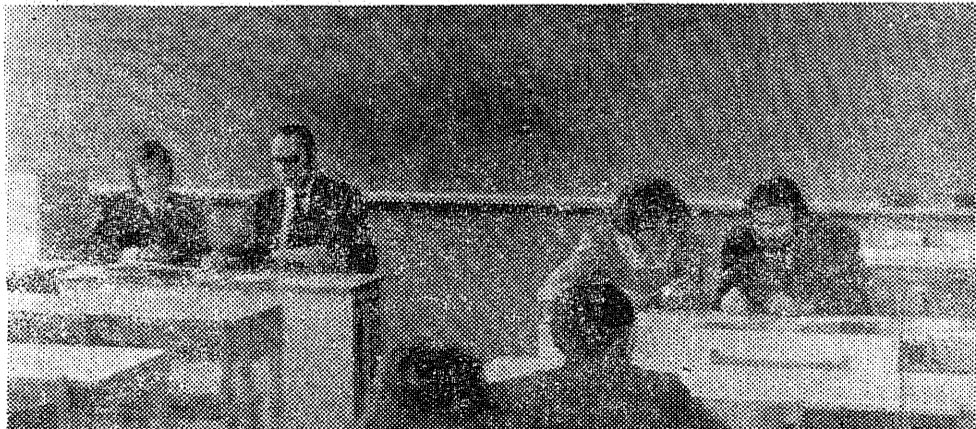
30 aastat võidust

Aasta 1975 märgib 30 aasta möödumist Suure Isamaasõja lõppemisest.

Ka meie instituudis töötab rohkesti endisi rindemehi, samuti leidub inimesi, kes TPI kollektiivi kuulusid juba 1945. aastal. Toimetusel on palve: kel leidub mälestusi tol- lest ajast (kirjapanduna, fotodena, dokumentidena) — palume neid «TP» kaudu tutvustada teistelegi meie kollektiivi liikmetele.

◆ Prof. **L. Ainolale** (vasakul) on eksamit sooritamas **LE-11** üliõpilane **Ülo Urb**.

VALULAPS — TEMAATIKA

Iga aastaga kasvab selle propagandatöö ulatus, mida teevad meie instituudi õppejõud ja teadurid väljaspool TPI-d. Kui 1970. a. peeti Eesti NSV ühingu «Teadus» TPI organisatsiooni kaudu Tallinna asutustes ja ettevõtetes 211 loengut, siis järgmistel aastatel olid arvud juba sellised: 1971. a. — 612, 1972. a. — 947, 1973. a. — 991 ja 1974. a. esialgsete kokkuvõtete kohaselt üle 1400. Seega on meie instituut ühingu «Teadus» saatelehega peetud loengute hulga ületanud kõigi meie vabariigi ühingu «Teadus» rajooni- ja linnaorganisatsioonide 1974. a. näitajad, välja arvatud Tallinn, Tartu (koos ülikooliga) ja Kohtla-Järve.

Sellele tuleb lisada veel loengud, mis on peetud ühingu «Teadus» saatelehega väljaspool Tallinna ja lähevad vas-

tavate kohalike organisatsioonide arvele. See on ainult umbes 1/5 kogu loengulisest tööst, mida instituudi õppejõud ja teised töötajad teevad peale oma igapäevase õppetöö. 4/5 loengutest peetakse marksism-leninismi ülikooli, ministriurimide õppekombinaatide ja paljude teiste asutuste ning organisatsioonide liinis. Ka siin langeb osa tööd ühingu «Teadus», kes peab aitama välja selgitada lektoreid, organiseerima nende kvalifikatsiooni tõstmist jne.

Üheks suuremaks ülesandeks, millega ühingu «Teadus» TPI organisatsioon juba pikemat aega tegeleb, on TPI annotatsioonide loengute koostamine. See peab haarama kõiki meie õppejõude, teadureid ja aspirante ning võimalikult paljusid võimekaid insenere, laborante, üliõpilasi ja teisi töötajaid. Te-

maatikast peab kujunema esinduslik visiitkaart, mida me julgesti võime saata kõigile vabariigi asutustele ja organisatsioonidele.

Kas võime seda seni laekunud annotatsioonide põhjal juba öelda? Ei, kaugelki mitte! Miks?

* On ikka veel rida õppejõude ja teadureid, kes enam kui aasta jooksul ei ole suutnud anda oma teemat koos korralikult vormistatud annotatsiooniga, ignoreerides sellega NSVL kõrgemate koolide põhimääruse punkti 22, kus on öeldud, et kõrgema kooli õppejõud ja teaduslikud töötajad on kohustatud levitama elanikkonna seas teadusalasid ja poliitilisi teadmisi.

* Osa inimesi on andnud ainult ühe kitsa teema, millele meie vabariigis vaevalt auditooriumi leidub. Imselt on siin

tegemist plaanitud kõrvalehiilimisega õppejõudude ühest põhikohustusest.

* Mitte kõik, kes on annotatsioonid esitanud, pole ammendanud oma võimalusi. Võidaks lugeda palju enamatel teemadel.

* Osa annotatsioone on koostatud liiga lohakalt. Need vajavad põhjalikku ümbertegemist.

Küllalt hea pildi saab seni laekunud annotatsioonide autoritest. Annotatsioonide põhjal on sageli näha, kes on suure eruditsiooniga ja valmis kõike, mida teab ise, lihtsalt ja arusaadavalt teistega jagama. Mõni teine aga püüab oma üsnagi kesiseid teadmisi varjata hästi keeruliste terminitega, mis enamikele lugejatele jäävad arusaamatuks. Formuleerinud niivõrd kitsa teema, mida keegi ei telli, õnnestubki tal ehk teatud aja end selle taha peita. Teemade järgi näeme ka, kes on võitleja ideoloogilisel rindel, kes aga toetab tahes või tahtmata kodanlikku ideoloogiat. Teemade järgi näeme, kes on internatsionalist,

oma teadusala entusiast, kasvataja.

Kuidas aga iseloomustada seda õppejõudu, kelle nime me seni ühestki loenguteemaatikat ei leia, kes ei ole aastate jooksul ei instituudis ega väljaspool seda viinud läbi ühtki loengut ega vestlust peale õppetöö? Huvitav, kuidas selline õppejõud suudab instituudis igal nädalal uue õppelengu ette valmistada ja aastate jooksul mitte kriipsuvõrdki rohkem?

Lugupeetud seltsimees! Astuge ühingu «Teadus» TPI organisatsiooni juhatusest (tuba II-41a) veel kord läbi! Kui olete aga kateedrijuhataja, siis tundke huvi, ega mõni juhuslik tükatilk kogu vaaditait mett ära ei riku. Võtke eeskju sellistest kateedrijuhatajatest nagu dots. U. Agur, prof. U. Mereste, dots. K. Vimmsaare jt., kes oma isikliku eeskujuga innustavad kateedri teisi liikmeid.

ENDEL OJASILD
ühingu «Teadus» TPI organisatsiooni juhatuse vastutav sekretär

MÖÖDUNUT MEENUTADES

Käesolevas artiklis meenutan 917. laskurpolgu sideroodu radistide ja telefonistide lahinguid Velikije Lukist kuni Sõrve sääre tipuni, Eesti NSV territooriumi täieliku vabastamiseni saksa fašistlikest anastajatest.

Sidemees peab teadma kõike seda, mida laskuriga, lisaks oma eriala teooriat ja praktikat. Füüsiliselt peab ta kandma laskuriga ühesugust varustust, relva. Telefonistil lisanduvad veel kaablirullid, telefoniparaadid; radistil — raadiojaam koos toiteallikatega, mille kaal 25–30 kg. Lahinguis väljalangenud sidemehi on raske asendada, kuna nende ettevalmistamine vajab pikemat aega. Velikije Luki lahingud näitasid, et raadiorühma koosseis — 11 meest — oli liialt väike, polnud reserve. Koosõlmas polgukomandöri sai igast pataljonist välja valitud teatud arv võitlejaid ja korraldatud neile raadioside kursused. Kes vastavad katsed läbi tegid, jäidki radistideks. Kõik hõbusemehe ja rühmakomandöri oli nüüd edaspidisteks lahinguteks 18 meest.

Läbinud lahingutee Eesti mandril, jõudsin septembri lõpupoole Virtsu, kus algasid ettevalmistused Suure väina forsseerimiseks.

1944. aasta 29. septembri vahommikul algas meie kahurväe ja katjuväe kanonaa. Mul oli käsk anda üks mees koos raadiojaamaga avangardile kaasa. Väljavalituks oli seersant E. Vagur — kommunistlik noor, I klassi radist, julge ja elav. Tema oli pidev side. Mäletan, kui dessant jõudis Muhu rannikule, kõlas tema mikrofonist: «Oleme rinnust saadik vees, jõuame kaldale!» Koidikul asus ka polgu staap koos side- ja eriuksustega praamile. Meenub, et meiega sõitis kaasa ka kindralmajor Leningradi rinde staabist. Ta küsis minult: «Seldimees leitnant, mis aparaadid need on?», osutades käega kahele raadiojaamale. Vastasin, et Velikije Lukist saadud trofeeraadiojaamad «Dorn-Fu» ja et häda korral kasutame neid raadiosideks. Kindral avaldas kiitust vaenlase tehnika kasutamise puhul. Jõudsin Kuitavusse, pataljonid pidasid veel ägedaid lahinguid taganeva vaenlasega, seni kuni Muhumaa oli puhas. Meie sideroodu residentsiks sai telefonist Eduard Väärtnõu vanemate talu.

Algusid ettevalmistused Väike väina forsseerimiseks ja Saaremaa lõplikuks vabastamiseks. 917. laskurpolk oli I eselonis. Allüksustele olid lahingute ülesanded antud. Saabus 5. oktoober. Polgu peamine suund — forsseerida Väike väin tammis suunas 2. rooduga vanemleitnant Oja juhtimisel. Teised

roodud läksid paatidega tammist vasakult ja paremalt.

Polgu staap ja eriuksused järgnesid 2. roodule. Kuna tamm oli õhitud ja seisid sakslaste tule all, siis tuli läbida see 3-kilomeetrine tee tammi all väga kiiresti ja peatuseta.

Esimene peatus ja hingetõmme oli Orissaare kandis metsatukas. Mäletan, staabiülema major Raija kutsus minu ja leitnant Palmi enda juurde, ulatas sõduripudeli ja ütles: «Ilma teieta, sidemehed, poleks meid siin!» See oli meie suureks hinnanguks, sest tegime kõik, mis oli meie kohus, et side oleks alati korras nii lahinguis kui tagalas. Diviisi staap järgnes meile, peagi katasime diviisi fotograafi Varet, kes tegi pildi meie sideroodu juhtkonnast. See on praegu ainuke säilinud mälestus lahingusõpradest, kellega koos formeerisime kaugel Siberis 917. laskurpolgu sideroodu. Neist kahel — Arnold Palmil ja rooduvanem Voldeemar Silmatol tuli jätta oma elu Sõrve sääre Torgu koolimaja lähedal.

Pöide oli vabastatud meie 3. pataljoni poolt ja lahingud kandusid edasi sise-Saaremaale. 7. oktoobri lahingutes Kaarma kiriku juures oli esimene kaotus — radist vanemseersant Sturm sai surma. Mida kaugele Saaremaa sisemusse jõudisime, seda ägedamaks muutusid lahingud. Tuli võidelda iga talu ja iga kivivaia pärast. Elanikud olid kodudest välja aetud ja mõned ise põgenenud. Siin ja seal tekkisid tulekumad, taganedes süütasid sakslased hooneid põlema. Peale Kaarmat sattusime rännakkolonnis vaenlase tule alla, kus meie

keskjaama rühma komandör leitnant V. Lehtra sai haavata ja tuli evakueerida tagalasse. Oli kottpime öö vastu 9. oktoobrit, kui lähenesime mööda metsavahelisel teel Tehumardile, kus toimus suurim käsitsilahing, millest on nii palju kirjutatud. Lahingus langes radist E. Vagur ja telefonist V. Linnaks. Peale Tehumardit tuli samm päeval meie polgu rünnata Salme küla, mis oli vaenlase poolt eriti tugevalt kindlustatud. Neid toetasid merelt laevastik ja õhust lennukid. Salme küla all sakslaste kaitse läbi murdnud, tungis polk 10. oktoobril edasi Sõrve sääre kitsama kohani — Üüdi-pääni. Ka selles lõigus võitlus meid vastu sakslaste tugev kaitsevõim. Sellel umbes 1,5-kilomeetrisel ribal oli mees mehega peaaegu kõrvuti. Mäletan, et radist Pärnojal oli tegemist raadioside loomisega pataljoni vahel. Raske oli vahet teha omade ja võõraste vahel. Parooli küsimine ei aidanud, tuli minna tagavaralainele. Raadiojaama asukohta avastamine oli väga ohtlik, võis avastada ka komandöri või staabi asupaiga. Tagajärg oli — said tule peale! Saaremaa maastik oli pealtungivale poolele väga halb. Pinnas oli kivirahnuline. Väikestes kasesaludes, kus peatuti, said vaid poolest kehast ennast maasse uuristada. Kui avati miinipilduja tuli, siis miinid lõhkesid tavaliselt puude okstes ja see oli õnnemees, kes jäi killust puutumata.

Samas ilmusid meie kõrvale, mõned meetrid vahet, katjuväed. Need tegid oma kanonaa-di ära ja kadusid kohe. Mõned minutid hiljem oli merelt kuulda kahurikärinat ja samasse

paika, kus asusid varem katjuväed, lendasid suured mürsud, mida nimetasime «põrsateks». Meie õnneks nad ei lõhkenud. Ees olid miiniväljad, sideliinide vedamine oli eriti ohtlik, kahuri- ja miinipildujatuli lõhkus neid pidevalt. Oli äärmiselt raske, eriti veel öösel pimedas, õigeid kaabliotsi üles leida ja kokku ajada, sest sama jooksid ka juurde antud väeosade sideliinid koos meie omadega. Neis lahinguis sai surma kogenud ja julge telefonist R. Friedberg, kes astus varem ühe, hiljem ka teise jalaga miini otsa telefoniside taastamisel staabi ja pataljoni vahel. Vaatamata mõlemast jalast haavata saamisele täitis ta oma ülesanded. Lõpuks hakkasime teda sanitaarroodu hõbusega evakueerima, siis aga tuli miin, mis lõhkes puu okstes ja Friedberg sai vankril olles kolmandat korda haavata. Seekord — surmavalt.

Operatsioonid Üüdi-pääni kestsid kuni 14. oktoobrini, mil murti läbi vastase kaitse koos meist paremal asuva 921. laskurpolgu üksustega. 18. oktoobril olime jõudnud Lõo-Anseküla juonele, kus kestsid lahingud kuni 23. oktoobrini. Neis lahinguis said surma telefonistid R. Antonov, V. Idol ja M. Tilba.

22. oktoobril sooritasid sakslased merelt dessandi meie I laskurpataljoni seljataha ja võtsid meie pataljoni rõngasse. Nendes ootamatutes ja ülekaalukates vaenlase jõududes said surma meie eeskujulikud ja vaprad telefonistid M. Ulk, A. Allikveer, V. Kaltmann ja A. Tähnas. Toetuseks antud patari komandör kapten V. Jõgi sai raskelt haavata. Rõngas likvideeriti meie 2. pataljoni poolt major Tõlles juhtimisel. Samal ajal oli tugev miinipilduja ja kahurväe tuli meie polgu staabi asukohale, kus sai surmavalt haavata telefonist A. Raamat ja kergemalt sideroodu komandör kapten V. Kalling, telefonist Viidik ja radist Past. Meid vahetas välja seal 925. laskurpolk.

Seekord jäime puhkama ja täiendust ootama Kuldi külla. 18. nov. oli meie polk jälle I eselonis. Peale viimase positsiooni läbimurdmist käisid lahingud Lõupõllu küla pärast. Seal vaenlase hävitatud, olime 21. nov. Kargi-Jamaja juonel. Järgmisel päeval algasid lahingud Torgu külla all ja kestsid 23. nov. ööni. Lõhkenud miini külladest said haavata radistid F. Roots, N. Vähter, A. Raag, V. Varkki ja Tramberg. Samal ajal sai pihta 3. pataljoni juures olev raadiojaam, radistid Meikson ja Messias haavata. Meenub, kui 23. nov. öösel leitnant Palm staabist tules mulle ütles: «Kallis kaim, fritsud on

ajama pannud ja meie saame varsti koju. Näed, sain kodustelt kirja ja fotod.» Soovisin talle õnne. Minul puudusid toorkord veel teated oma perekonna kohta.

24. novembril oli käsik edasi liikuda Torgu koolimaja suunas. Hobuvõr jäi Virtsu, seepärast oli meil kasutada Saaremaa üks küüdikobuna, millele paigutasime oma sidevarustuse. Staabi eel liikusid sapõõrid ja neile järgnes haneress staabi koosseis. Tegin radistidele Pärnoja ja Vahnoverile korralduse liikuda raadiojaamaga staabi vahetus läheduses. Vahetanud leitnant Palmiga veel mõned sõnad, jooksin rivile kohe järele. Olime eemaldunud mõnikümme meetrit, kui kuulsin selja taga võimsaid kärinat. Mõllesime, et meid rünnatakse selja tagant. Jooksin tagasi ja nägin masendavat pilti: meie veoki ees hõbu surnud, vankril hõbusemees Oskar Saar surnud, vankri kõrvall käinud leitnant Palm ja telefonist Väärtnõu — surnud, rooduvanem Silmato surmavalt haavatud. Enamus meestest, kes kõndisid sidevankriga kaasa, said haavata, neist radist Nielender suri mõni päev hiljem. Diviisi sidest leitnant Kask sai surma. Sanitaarroodu komandör sai haavata. Selgus, et kõik kolm veokit sattusid tankitõrje miinidele. Samas tegin korralduse rivivi jäänud telefonistidele — Einmannile ja Kangurile — abistada sanitare haavatu te sidumisel ja surma saamute matmisel. Jooksin polgu staabile järele ja kandsin juhtumust ette sideülemaale ja staabiülemaale.

Ilm oli vahepeal juba valgemaks läinud ja Sääre majakas oli juba kaugel silme ees. Merre pagunud sakslased ronisid veest välja. Võit oli meie. Selle tähtsaks hõivat Sääre majakale punane lipp. Sõda oli lõppenud Saaremaal ja Eesti NSV oli täielikult vaba. Olin sideroodu neljast ohvitserist ainuke, kel oli õnn rivisse jääda.

Sõrve säärel viis tee meid, järelejäänud, mandrile, Kloogale. Saaremaale minnes oli 18 radisti, tagasi tules vaid kolm: Pärnoja, Vahnover ja Kinnapuu. Vahepeal tuli sideroodu täienduseks leitnant K. Onton ja teisi sidemehi. Polgukomandöri saadud kümnepäevase puhkuse kasutasin kodulinna Rakveres käimiseks ja perekonna külastamiseks.

Sõda polnud veel lõppenud. Ees ootasid lahingud Kuramaal. Au langenud kangelastele, keda enam meie hulgas pole.

ARNOLD VOOLMAA
kaardiväe eruleitnant, endise 917. laskurpolgu raadiorühma komandör

◆ Juuresolev foto on tehtud 5. oktoobril 1944 Saaremaal, pärast Väike väina ületamist. Fotol vasakult: 917. laskurpolgu raadiorühma komandör leitnant A. Voolmaa, staabirühma komandör leitnant V. Lehtra, sideroodu komandör kapten V. Kalling, sideroodu vanem V. Silmato, telefonirühma komandör leitnant A. Palm.

DIALEKTIKA

Kui B. (Brecht) veel koolipoiss oli, sõltus kord ta üleviimine neljandasse klassi ühest prantsuse keele kontrolltööst. See ebaõnnestus. Üks koolivend, kelle tööd ladina keeles sama saatus tabas, kustutas paar viga maha ja läks professori käest paremat hinnet nõudma. Plaan läks luhta, sest kustutatud kohades oli paber liiga õhukeseks kulumud ja hinne muutus oodatule vastupidises suunas.

Brecht mõistis kohe selle meetodi puudusi. Ta võttis punase tindid, kriipsutas mõned õiged kohad vigadena alla ja läks ka professori juurde — aru nõudma, mis siin viltu on. Opetaja oli hämmastuses — neis kohtades oli kõik õige. Kui härra professor vigade märkimisel nii on eksinud, arvas Brecht, siis peaks ta nüüd ka pisut parema hinde välja panema. Sellise loogika vastu põlnud õpetajal midagi öelda ja Brecht viidi üle järgmisse klassi.

Raamatust «Geschichten vom Herrn B.» Saksa keelest P. OJA

♦ Kui pertseptron — masin, mis on võimeline eristama kujundeid — reageerib elevandi kujutisele signaaliga «möga» kaamelil pildile samuti «möga» ja tuntud õpetlase portreele jällegi «möga», siis ei tähenda see sugugi, et ta peab tingimata korrast ära olema. Ta võib olla lihtsalt filosoofilises meeleolus.

♦ Kui sul on tahtmine sõita taksoga, aga saatus pakub sulle bussi — vali buss, kuna see liikleb sõiduplaani järgi.

♦ Kas põhjuslike seoste otsimiseks ei avaldu inimeste omandiinstinkt? Otsime ju siingi, mis kuhu kuulub.

♦ «Pidage! Ärge olge eesell!» «Teil hea öelda...» pomises eesell ja laskis jalga.

♦ Elu on lühike. Vaevu piisab temast vajaliku hulga vigade tegemiseks. Nende kordamine on juba hoopis lubamatu luksus.

♦ Inimene on ennast alati targaks pidanud — juba sellest ajast, kui ta käis neljakäpukil ja hoidis saba rõngas nagu tee-

kannu käepidet. Et s a a d a targaks, peaks ta vähemalt üks kord põhjalikult tundma end rumalana.

♦ Iga tegevus kohustab. Tegevusetus ei kohusta mitte millekski.

♦ Ei või iial teada, mis on hea ja mis halb. Nii tekkis stenoograafia halvast käekirjast, töökindluse teooria aga masina riketest.

♦ Uni on parim vahend võitluses unisusega.

♦ Buddha õpetuse järgi tuleb vabanemaks kannatustest loobuda kõigepealt kiindumustest. Õelgu mulle keegi, millistest kiindumustest loobuda, et silmahammast enam ei valutaks. Ja kähku!!!

♦ Olid ju ülemused Einsteinil, ja Popovil ja teistel ja... kuid millegipärast ei mäleta neid enam keegi. See on subordinatsiooni rikkumine!

VLADIMIR SAVTŠENKO
«Iseenese avastamine»

PEOL

SAALI MATAB HELIVALL,
TARBETUD ON SÕNAD.
VANGUB TANTSIJATE ALL
VAHATATUD PÖRAND.

KÕRVAD SULEB KÕLAVATT,
KÕIK KAOB UNUSTUSSE.
EEST ON LÕODUD LATRI LATT,
HING SAAB VABADUSSE...

TRUMMI TALADELE TOEB
RÄNK MINOORIST KATUS.
SILMIST KAUGET KUTSET LOED.
ÖNN ON ÖELDAMATUS.

... KÄTEST LASTUD NÕTKE PIHT,
UNUND TELEFONGI.
TAKSO LAMP ON LÄHIM SIHT.
MUUL... KAS MÕTET ONGI...

COONAR

● KÜLAKOSTI TPEDI TUDENGEILT ●

SIIS JA NÜÜD

Aasta tagasi olin ma oma vanas armsas koolis. Olin kõige suurem, kõige targem, kõige julgem — olin ju abiturient! Esimese klassi õpilased ütlesid mulle tervelt kuu aega krap-sakalt tere hommikust, arvasid, et olen üks paljudest õpetajatest, keda alati tervitama peab. Aga varsti jätsid nad selle aupakkikuse ära, sest nägid, et istusin kõik vahetunnid klassis ega pannud tarmukat korrapidajaõpetajat kellekski. Tähtis ja suur olin ma nende silmis ikkagi — ega nemad teadnud, et ma igal esimesel vahetunnil Elleni vihikust matemaatikat kirjutasin ja igal teisel vahetunnil Andrese pealt füüsikat. Aga eesti keelt kirjutati minu pealt ja inglise keelt oskasin ma kah oma klassis kõige paremini. Ma olin suur ja tark, kuigi vahepeal ei tulnud mul meelde, et $Q = cm(t_2 - t_1)$.

Nüüd õpin TPEDI-s eesti keelt ja olen pisi-pisikene. Inglise keelt oskan ma oma grupis kõige halvemini ja ka eesti keel muutub järjest ähmasemaks — see neetud foneetiline transkriptsioon!

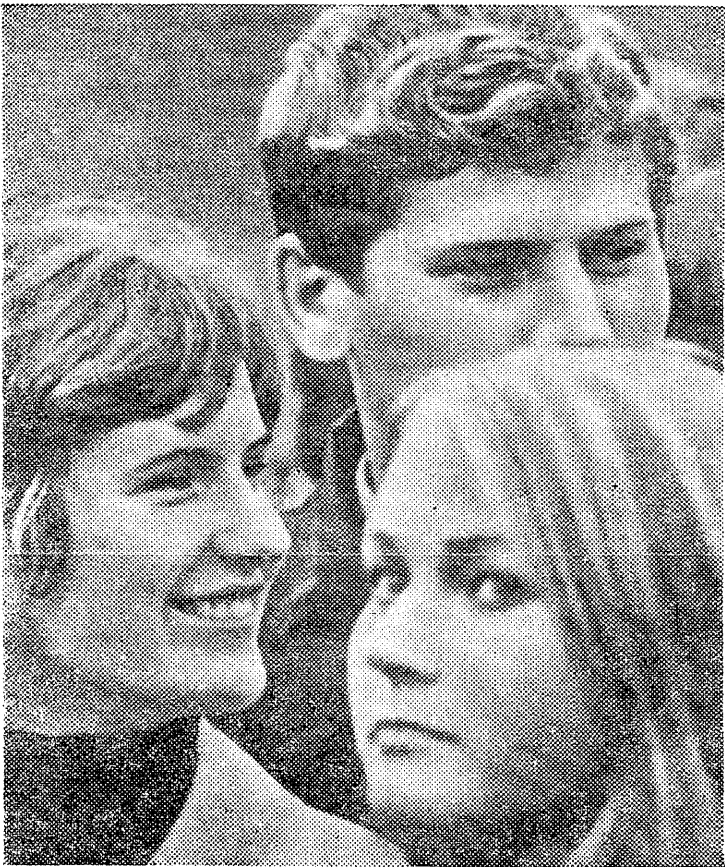
Enam ei ole tarmukat korrapidajaõpetajat, kes mind vägisi klassist välja ajaks ja nii ei jäägi mul muud üle, kui ise omal algatusel jalutama minna. Ei ole ma enam kellegi meelest suur, ei ole ma kellegi silmis ei tähtis ega tark. Isegi oma klassituba ei ole meil, iga kahe tunni tagant otsi, kuhu sa nüüd minema pead. Ja iga võimlemistunni eel ning järel eksin ma oma suurte pampudega sinna spordihoonesse ära. Lauad kooli sööklas on aga nii kõrged, et lõug vaevu-vaevu taldrikuni ulatub.

Ja mis kõige hullem — koju ei saa! Tee Valka on pikk selleks, et see igal laupäeval-pühapäeval üle mõõta. Kodus tegi vanaema süüa — siin tee ise! Kodus tegi naabrinaine seeliku laiema — siin tee oma seelik ise kitsamaks. Peaegu iga päev saame pahandada: voodid nagu seaseljad (aga mul on kodus kušet), miks pole aknal kardinaid ees (aga poes pole praegu nii laia kardinat, kui

vaja), miks on poisid ilma sisse registreerimata toas (aga mis me teha saame, kui nad ise tulevad), miks toas suitsu tehakse (aga mina ju ei tee), miks kingad keset põrandat on (aga ma lähen ju varsti jälle välja), milks koridoripörand pesemata on (aga mul läks meelet ära). Jah, kuidas see ometi võib nii olla, et mina ei tea, mis on hea ja mis on paha? Aasta aega tagasi ma ju teadsin?

Algul mõtlesin, et lähen minema. Elan kodus, söön vanaema tehtud tanguputru ning olen rõõmus ja rahulik. Tööle hakkas vagunisajaatjana — toon kõik üliõpilased ilma piletit Tallinna. Aga kolmanda kursuse Riina rääkis, et kõik need koledad koridoripesemised, soome keele verbide pöörased, igaõhtused praekartulid ning igahommikune äratuskella helin ongi tudengirõõmud. Praegu ma veel hästi ei usu seda kolmanda kursuse Riinat nende väga imelike tudengirõõmude suhtes, kuid tudengeid ilma piletit sõidutama ma veel ka ei hakka. Ootan veel natuke, ehk saan kunagi ka siin koolis SUUREKS JA TARGAKS.

TAIMI GROSS
TPEDI I kursus

◆ NOORED. R. Rakauskase foto. (Leedu).

KÜLASKÄIGULT HELSINGI TEHNIKAÜLIKOOI RAAMATUKOKKU

Läinud aasta oktoobris oli allakirjutanul võimalus 10 päeva jooksul külastada spetsialiseeritud turismigrupi koosseisus mitmeid Soome kõrgemaid kooli ja raamatukogusid. Kõige põhjalikumalt tutvusime Helsingi Tehnikaülikooliga ja tema pearaamatukoguga. Tutvustan lühidalt selle tänast päeva ja mõningaid tuleviku-plaane.

Helsingi Tehnikaülikooli pearaamatukoguhoone projektee-ris Soome populaarsem arhitekt akadeemik Alvar Aalto. Ehitamist alustati 1968. aastal, lõpetati 1970. a. Ehituse maksumus oli 6 milj. Soome marka (ca 1,2 miljonit rubla), millele lisandus veel sisustusele kulutatud 550 000 marka. Raamatukogu üldpindala on 9800m², fondi suurus 220 000 trükiühikut, millest enamuse moodustavad ajakirjad. Lugejaid on teenindamas 42 raamatukogu töötajat, kellest 16 on kõrgema haridusega. Peale pearaamatukogu on raamatukogud ka teaduskondades ja osakondades. Neil kõigil tuleb teenindada 559 õppejõudu (nendest 79 professorit), 5472

üliõpilast ja ülikooli teenistujaid.

Pearaamatukogus on kogu fond avariileil süstemaatilise paigutusega — seda võimaldavad lahendada ruumiolud. Seetõttu pääsevad üliõpilased vabalt kõikidesse hoidlatesse, kus nad võivad endale ise valida vajaliku raamatu, et seda kohapeal kasutada. Lugemiskohti on raamatukogus 400.

Raamatute kojulaenutamisel tuleb täita laenutusel, mis saadetakse hoidlasse pneumopostiga. Raamat liigub hoidlast laenukasutajale konveieril. Kui soovitud teos on välja laenuetatud, võib lugeja end järjekorda panna, täites vastava kaardi, mis raamatu saabumisel saadetakse lugejale.

Lugemissaalis on kopeerimisautomaadil «Dennyson» võimalik igal lugejal koopiaid teha ükskõik millises trükisest, makstes 20 penni (ca 4 kop.) koopialehe eest.

Üliõpilastele peetakse bibliograafialoenguid selleks ette nähtud auditooriumis, mis on tehniliste vahenditega hästi varustatud. Loengu ühe koostisosana näidatakse videolindilt

raamatukogu tutvustavat 20-minutilise filmi. Videolint on valminud raamatukogu ja ülikooli kinolaboratooriumi koostööna. Loengutel kasutatakse ka mitmesuguse päritoluga diapositiive, näiteks teatmeteoste sisu, struktuuri ja kasutamise selgitamiseks.

Lugejate käsutuses on ka keelekabinet, mis on varustatud «Uher»-magnetofoniga. Viimaseid laenuatakse ka koju. Lugejate tarvis on ka mitme kirjutusmasinaga masinakirjauruum. Teadlastele ja aspirantidele mõeldud eraldi lugemisruume võib kasutada ööpäevaringelt. Nendeski ruumides on kirjutusmasinad.

Infotööd tehakse koos teiste Skandinaaviamaade infokeskustega ja raamatukogudega. Seda soodustab eriti asjaolu, et mitmed loodusteaduslikud ja tehnikaalased referaatajakirjad ning bibliograafiaväljaanded ilmuvad nii trükitult kui magnetlindidel, mida on aga võimalik vahetada.

Oma elektronarvutit raamatukogul ei ole, küll aga teenindab teda (nagu teisiigi Soome ülikooli) rahvuslik arvutuskes-

kus arvutiga UNIVAC-1108. Aatomifüüsika alal on välja töötatud otse sisustusega automaatne informatsiooni töötlemise süsteem («on-line») retrospektiivseks infootsinguks. Vastust saab lugeda terminaali ekraanilt, mida võib näha igas rahvusliku arvutuskeskuse arvutiga seotud ülikoolis ja instituudis. Süsteemi kasutatakse ka õppeotstarbeks, kuna mitmete kõrgemate koolide programmi kuulub ka infovahendite ja infoteenistust käsitlev kursus. Süsteemi kasutamise instruktsioon on jäädvustatud videolindile, millega tutvumise järel võivad üliõpilased ise praktiliselt kasutada «on-line» otsisüsteemi.

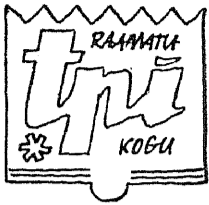
Juba mitu aastat tegeldakse raamatukogu tööprotsesside automatiseerimisega. On loodud välisajakirjade kataloogimise süsteem FINUC-P, mis avaldatakse nii trükitult kui ka dia-mikrokaartidel. FINUC-P on tihedalt sideme teiste Skandinaaviamaadega ja on üks väheseid süsteeme maailmas, mis kasutab rahvusvahelisi standardeid. Eesmärgiks on, et iga raamat oleks vaid üks kord kata-

loogitud, et põhikataloogimise aluseks oleks rahvusbibliograafia magnetlindil. Iga raamatukogu saaks siis terminaali kaudu vastuse küsimusele, kas antud raamat on mingis Soome raamatukogus ja kui on, siis millises. Raamatukogudele, kes ei kuulu süsteemi koosseisu, võib kataloogi välja anda näiteks mikrofilmil, mis on väga kiire ja odav moodus.

Laenuamise automatiseerimisel on kavas hakata kasutama otse arvutisse registreerivat «valgussulge» («Lightpen») ilma terminaali vahendusega. Tähtsaja mõõdamisel kirjutab arvuti lugejale automaatselt meeldetuletused. Tehnilised eeldused on selleks olemas ja nagu näha, tehnikaprobleemid raskusi ei valmista. Väga oluliseks probleemiks peetakse personali väljaõpetamist, kes oleks võimeline rakendama uusi meetodeid. Sellega alustati 1974. aastal teaduslikes raamatukogudes.

Reis oli muljeterohe ja annab veel kauaks mõtlemisainet, et seal nähtut ka meil rakendada.

MARI SIBUL,
raamatukogu metoodikaosakond

RAAMATUKOGU TEATAB

TPI raamatukogu lugemissaalis kasutamiseks antud väljaanded tuleb saalist lahkudes tagastada. Selle eeskirja rikkumise eest on karistatud raamatukogu kasutamise õiguse äravõtmisega ühest kuust kuni ühe aastani järgmisi üliõpilasi.

- IRINA LAŠKOVA. On sel õppeaastal kahel korral lugemissaali väljaannetega saalist lahkunud. Karistusaeg 6 kuud. 8. XII 74. — 8. VI 75.
- IGOR KALASNIKOV. 4 kuud. 28. XI 74. — 28. III 75.
- KALEV PETTI. Karistusaeg 4 kuud, alates 3. XII 74.
- HEINO BAUMEISTER. 4 kuud, alates 1. XI 74.
- ANDRUS HEINSOO. 2 kuud, alates 13. XII 74.
- VIKTOR ZUJEV. 2 kuud, alates 13. XII 74.
- PEEP VÖRK. 2 kuud, alates 26. XI 74.
- JAAN ARM. 2 kuud, alates 27. XI 74.
- IRAIDA KIRINA. 2 kuud, alates 16. XII 74.
- JÜRI SOOBERG. 4 kuud, alates 16. XII 74.

TPI RAAMATUKOGU

ÕNNITLEME

pikemat aega energetikateaduskonnas a/j. laekurina, on praegu kateedri a/j. grupi organisator, kateedri raamatukoguhoidja, ajakirjanduse levitaja.

Kes Vilma Reierit vaid põgusalt ja nägupidi tunneb, ei usu nüüd vist, et käesoleva näol on tegemist juubelijutuga. Aga ometi — tähtpäev on 22. jaanuaril.

Soovime sel puhul oma kateedri perenaisele * sama kohusetruud töö- ja ühiskondlike ülesannete täitmist

* usinust ja visadust soome keele õpingute jätkamisel * rõõmsat kevadet koduaeda ja huvitavaid automatku.

Südamlike õnnesoovidega autotranspordi kateedri meespere

Aastatega on sageli nii, et mida rohkem neid koguneb, seda lühemad nad kokku arvatus tunduvad. Üle kahe aastakümne on autotranspordi kateedri laborant VILMA REIER töötanud TPI-s. Sellesse aega on mahtunud laborandiamet mitmetes kateedrites, neli viimast aastat — autotranspordi kateedris.

Kui kahe kümne aastaid eraldi meenutada, on nad tegelikult pikad, ja neid tasubki meenutada, kui inimene, kellega nad seotud, seda väärrib.

Vilma Reier on peale oma põhitöö aktiivselt tegutsenud

Medalid ja diplomid

Ed. Vilde nimelise Tallinna Pedagoogilise Instituudi aulasse kogunes üle paarisaja üliõpilase ja noore eriteadlase.

Õppetöö kõrval leidsid nad aega osa võtta üliõpilaste teaduslike tööde konkurssidest. Paremad tööd esitati üleliidulisele konkursile. Nüüd tulid laureaadid üle vabariigi autasusid vastu võtma. Laureate tervitas Eesti NSV Teaduste Akadeemia asepresident akadeemik Nikolai Alumäe. Üliõpilaste Teadusliku Ühingu vabariikliku nõukogu esimees dotsent Johannes Tammeorg tegi kokkuvõtte konkursside tulemustest. Selliste konkurssidega tehti meie vabariigis algust 1961. aastal. Esimese üritusega võrreldes tõusis viimasel konkursil osavõtjate arv üheksakordseks.

Kõrgemate õppeasutuste lõpuaktusel saavad kõige enne diplomid kätte kiitusega lõpetajad. Nüüd said kõige enne autasusid need, kelle uurimistööd said tunnustuse osaliseks üleliidulisel konkursil.

Medali «Parima üliõpilaste

teadusliku töö eest» omanikeks said Peep Sürje, Olga Sirokova ja Jevgeni Sirokov Tallinna Polütehnilisest Instituudist, Mare Lepik, Hembo Pagi ja Aleksei Treštšalov Tartu Riiklikust Ülikoolist ja Ülo Siimets, Anne Mauring, Valli Tuisk, Vladimir Fedulov ja Vladimir Katjuk Eesti Põllumajanduse Akadeemiast.

Üleliidulise konkursi diplomid vääriliseks arvati tööde autorid Urve Heiter, Kersti Kärema, Ludmila Mišinina, Helgi Hagu, Mati Vaher, Rain Nigul, Vladimir Aru ja Tiit Kuusmann Tallinna Polütehnilisest Instituudist ja Kai Laht, Sirje Johari ja Irina Dušetškina Tartu Riiklikust Ülikoolist. Kai Lahe töö «Funktsionaalse tsoneerimise alused ja looduse õpperadade süsteem Kõrvema maastikulisel kaitsealal» oli üks vähesteid diplomiga autasustatud looduskaitsealaseid töid.

Vabariiklikust konkursist osavõtjatest said kõige rohkem autasusid Tallinna Polütehnilise Instituudi üliõpilased.

TPI TRÜKI- JA KIRJASTUS-OSAKONNA VÄLJAANDEL ILMUS

K. Ojaste. Hüdromeetria. Tallinn, 1974, 148 lk., 500 eks., 81 kop.

H. Kareda. Hinnakujunduse teoreetilisi küsimusi. Tallinn, 1974, 68 lk., 500 eks., 35 kop.

A. Шмидт. Ленинский план построения марксистской партии. Историческое значение «Искры» и книги В. И. Ленина «Что делать?». Tallinn, 1974, 44 lk., 700 eks., 21 kop.

L. Brutus. Sotsialistliku majanduse reguleerimise alused. Tallinn, 1974, 84 lk., 800 eks., 45 kop.

J. Fominõh, T. Randra. Teenin-

♦ ÜHT-TEIST STIPENDIUMIST. ♦

Mitmesuguste karmide termi- nite seas nagu «dekanaat», «põrumine» jms. särab tudengi silmapiiril helge oaasina sõna «stipendium». See mõiste on sama iidne kui mõjuva põhjusega loengutelt puuduminegi. Aga võib-olla ürgsemgi. On ta ju tuletatud ladinakeelsetest sõnadest stips — palk, tasu; ja pendra — kaaluma, maksma. Tõsi küll, vanas Roomas mõeldi rohkem järjekordsele Gallia sõjale kui akadeemilise õppe- kuse töstmisele ja seepärast tähendas stipendium tol ajal palka, mida said sõdurid iga

HELGE O A A S

vallutusretke eest. Tol hallil ajal polnud nähtavasti kedagi, kes oleks roomlastele nende väärseisukohti selgitanud ja nii pistsid sõdurid rahumeeli stipi oma tasku, õigustades end laialdase suurkoolide võrgu puudumisega Rooma impeeriumis.

Alles Peeter Esimene kui iga- pidi arukas inimene tegi sellele sigadusele lõpu peale. Tema ajal maksti aadlivõsudele, kes välismaal studeerimas käisid, stipendiumi autasuks püüdmise eest. Tingimuseks oli seejuures, et noor tarkusenõudleja pidi aasta jooksul austama oma ko-

halolekuga mitte alla poolte kõigist loengutest ja mitte üle poolte kõigist tudengite pidudest.

Naaskem siiski vanade room- laste juurde. Eks pea tänanegi tudeng stipi eest lahinguid löö- ma. Ja kui võrrelda teda sõja- mehega, siis võiks näiteks arves- tusi nimetada lokaalse tähtsu- sega kokkupõrgeteks, eksa- meid aga ägedaiks taplusteks vastase ülekaalukate jõududega. Elagu siis võidumehed — stipi- saajad!

«Za industrialnõje kadrõ»

Üliõpilassportlased ja õppeedukus

Sageli on arutluse all olnud üliõpilassportlaste õppeedukus. Enamikel juhtudel arvatakse, et see on kaasüliõpilaste õppe- edukusest madalam. Kuna puu- dusid täpsed andmed ühe või teise seisukoha kinnitamiseks või ümberlühkamiseks, tekkis vajadus küsimust lähemalt vaadelda. Selleks koguti statistilisi andmeid üliõpilassportlaste õppe- edukuse kohta TPI-s 1973/74. õ.-a.

TPI-s üliõpilaste õppeedukust analüüsid on tavaliselt piirdu- tud õppeedukuse protsendiga, mis näitab, kui palju eksami- kohuslasi üliõpilasi sooritas eksamid sessioonil jooksul. Kes- kmised hinded on toodud välja ainult üksikutes õppeainetes. Konkreetse ülevaate saamiseks TPI-s õppivate üliõpilassport- laste õppeedukusest ja selle võrdlemiseks TPI üldise õppe- edukusega seati üles probleem: millisel määral mõjutas TPI üliõpilassportlaste õppeedukust nende aktiivne treening ja osa- võtt võistlustest 1973/74. õppe- aastal.

Probleemi lahendamiseks püsiti kaks ülesannet:

a) arvutada välja TPI üliõpi- lassportlaste eksamite keskmise hinded TPI ja teaduskon- dade ulatuses semestrite ja õppeaasta jooksul ning võrrelda neid kogu TPI ja teaduskon- dade üldiste keskmiste hinne- tega,

b) arvutada välja TPI üliõpi- lassportlaste õppeedukuse prot- sent teaduskondades ja TPI-s semestrite kaupa ning võrrelda seda üldise õppeedukuse prot- sendiga teaduskondades ja kogu TPI-s.

Vaadeldi mitte ainult eksami- sessiooni jooksul sooritatud eksameid, vaid kõikide eksamite hindeid, mis sooritati selleks, et üliõpilast oleks võimalik edasi viia järgmisele kursusele.

Esimese ülesande lahendamise- seks analüüsi eksamitel saa- dud hinnete alusel üliõpilas- sportlaste õppeedukust TPI-s 1973/74. õ.-a. talvisel ja kevadi- sel eksamisessioonil.

Vaatluse alla võeti talvisel eksamisessioonil 297 ja kevadi- sel eksamisessioonil 265 üliõpi- lassportlast III järgu omanikest kuni meistersportlasteni, kes treenisid pidevalt ja kuulusid

TPI koondvõistkondadesse 22-1 spordialal.

Eksamihinnete alusel arvutati välja 1973/74. õppeaasta mõle- mal eksamisessioonil kõigi tea- duskondade ja kogu TPI üliõpi- lassportlaste keskmine hinne. Samuti arvutati kõigi teadus- kondade ja TPI üldine keskmise hinne, toodi välja nõrga õppeedukuse tõttu eksmatriku- leeritud üliõpilased ja üliõpi- lassportlased.

Probleemi teise ülesande lahendamiseks arvutati vaadel- davate üliõpilassportlaste õppe- edukuse protsent 1973/74. õ.-a. talvisel ja kevadisel eksamisessi- oonil kõigis teaduskondades ja kogu TPI-s. TPI ja kõigi tea- duskondade üldise õppeedukuse protsendi saamiseks kasutati õppeosakonna materjale.

Tehtud töö kokkuvõttena on võimalik nentida teaduskonniti kõigi üliõpilaste keskmise aastahinde ja sportlaste keskmise aastahinde kohta järgmist:

EHITUSTEADUSKONNAS oli kõigi üliõpilaste eksamisessi- onide keskmine aastane hinne 3,81; sportlaste keskmine hinne 3,94.

ELEKTRO-AUTOMAATIKAS: kõigi üliõpilaste keskmine aastane hinne 3,91; sportlastel 4,08.

MEHAANIKAS: kõigi üliõpi- laste — 3,63; sportlaste — 3,73.

KEEMIAS: kõigi üliõpilaste — 3,93; sportlaste — 3,95.

ELEKTRO-ENERGEETIKAS: kõigi üliõpilaste — 3,78; sport- laste — 3,91.

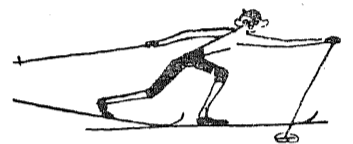
MAJANDUSES: kõigi üliõpi- laste — 4,00; sportlaste — 3,96.

Kogu TPI kõigi üliõpilaste keskmine aastane hinne oli 3,84; sportlaste keskmine hinne 3,93.

Talvisel ja kevadisel eksami- sessioonil eraldi võetuna oli õpe- edukuse protsent talvisel sessio- nil — 89,2 (kõigi üliõpilaste), 93,4 (üliõpilassportlaste); kevadi- sel sessioonil — 90,47 (kõigi üli-

õpilaste); 93,0 (üliõpilassport- laste).

Nähtub, et 1973/74. õppeaastal olid TPI üliõpilassportlaste keskmised hinded kõrgemad võrreldes vastava teaduskonna

kõigi üliõpilaste keskmiste hin- netega kõigis teaduskondades peale majandusteaduskonna.

TPI üldisest keskmisest hin- dest oli kõigi üliõpilassportlaste keskmine hinne kõrgem.

Samuti näeme, et TPI kõigi üliõpilassportlaste õppeedukuse protsent oli vaadeldava õppe- aasta mõlemal eksamisessioonil kõrgem TPI üldisest õppeedu- kuse protsendist.

1973/74. õ.-a. jooksul eksmat- rikuleeriti TPI-s nõrga õppe- edukuse tõttu 187 üliõpilast, neist 5 üliõpilassportlast (kõik mehaanikateaduskonnast).

Järelikult näitab õppeedukuse analüüs, et aktiivsete üliõpilas- sportlaste õppeedukus ei ole madalam spordiga mittetegele- vate üliõpilaste õppeedukusest.

Probleemiks ei ole tõenäoliselt üliõpilassportlaste õppimise või- me, vaid õppimiseks vajalik aeg. Võistlused ja õppe-treeningko- gunemised on real spordialadel sageli planeeritud eksamisessi- oonidele. Küllalt intensiivse- test ja aeganõudvatest igapäe- vastest treeningutest, võistlus- test ja õppetreeningkojunemis- test tingituna peavad üliõpilas- sportlased end nii vaimselt kui ka kehaliselt rohkem pinguta- ma, et sooritada vajalikud eksamid võrdsel tasemel teiste üliõpilastega.

Suureks raskuseks on üliõpi- lassportlaste eksamite soorita- mine õppeplaanis ettenähtud tähtaegadel. Seetõttu peetakse kõige otstarbekamaks lahendu- seks eksamisessiooni ametlikku pikendust.

RIINA VIPPER
kehalise kasvatus kateeder

Tööstuse juhtimise ja pla- neerimise kateedri kollektiiv avaldab sügavat kaastunnet vanemõpetaja
Liivia Vallmüürile
ISA
surma puhul.

Vastutav toimetaja
O. PÖDER

«Tallinnский политехник», ор- ган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Tallinnского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn
Pikk 40/42.

Hind 2 kop.

Tellimuse nr. 118
MB-01031